

ELŐFIZETÉSI ÁR.

Helyben házhoz hordva és vidékre postai megküldéssel:

Egész évre 4 frt — kr.
Félévre 2 frt — kr.
Negyedévre 1 frt — kr.
Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetéseket jutányosan számítunk.

Hivatalos hirdetések 100 szög 1 frtéért közöltetnek.

Kincstári bélyegdij minden hirdetésért 30 kr.

Hirdetéseket s előfizetéseket felvesz Landesmann M. könyvkereskedése S.-a-Ujhelyben.

SÁTORALJA

Zemplénnvármegye közérdekeit képviselő hetilap.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG

ÉS

KIADÓHIVATAL

hova a lap szellemi részét illető közlemények s az előfizetési pénzek, hirdetési kéziratok s díjak és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők

Sárospatak, Kovács-utca 175. sz.

Kéziratokat nem adunk vissza

Bermentetlen leveleket nem fogadunk el.

Nyúlter minden sora 20 kr.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ-TULAJDONOS:

STEINFELD JENŐ.

TÁRS-SZERKESZTŐ:

RÉZ LASZLÓ.

Elmélkedés a bodrogközi árvizek és belviszonyokról.

Quid tunc!
Quid nunc!

Mindez ideig vártam, hogy talán vesz magának nálammal avatottabb egyen annyi időt, hogy a „Zemplén” 22-ik számában méltóságos gróf Mailath József társulati elnök úr által „az 1895. évi bodrogközi árvizekről és belviszonyokról” írott vezércikkre válaszulni fog; kiemelve annak egyrészt minden érdekeket is felölölő megjegyzéseit; másrészt a társulat műszaki vezetése helyességének igazolására felhozott régebbi s folyó évi adatait s ezeknek alapján levont logikai következtetéseit.

Ha én azon cikkeket úgy tekintem tisztán, mint elnöki megnyitó beszédet, melyet az elnök úr a társulat folyó évi június 5-én Királyhelmezen, a társulat új épületében először tartott közgyűlésen kellett volna elmondani vagy felolvasni: az esetben én azt minden véleménynyilvánítás nélkül megörökítést végett, a társulat évkönyvébe beírni s ugyanazon gyűlés jegyzőkönyvébe kiemelve, minden tagnak megküldetni javasoltam volna. Azt hiszem, így is meglett volna erkölcsileg becsé s anyagilag haszna.

Azonban, mivel a nevezett cikk, nemcsak mint évi elnöki beszámoló, hanem, mint egyeni nézet és vélemény is tetetett a gróf úr által a megyei hivatalos közlönyben köze; s mivel az egyes vidékek belviszonyaival is oly tüzetesen foglalkozik, hogy azon vidékek lakosai egészen határozottan fel vannak hiva véleménynyilvánításra, a midőn például összegezve megfigyeléseit, a jövőt illetőleg, oly mélyreható intézkedés szükségét javasolja eme szavaiban: „komolyan foglalkozniunk kell a szvattói-telepek kérdésével és végre az öntözéssel” én, mint bodrogközi ember — és pedig a felhívott vidékről — s mint társulati tag is, bátorodom a t. szerkesztő úr becses engedelmével — már

csak az igen szükséges eszmecsere szempontjából is — a nevezett cikkekre reflectálni, b. lapjában, mint megyénk érdekeit képviselő egyik közlönyben.

A gróf úr cikkének címe alá írott jelige: „concordia res parvae crescunt, — discordia maximae dilabuntur”, nagy igazság s én is vallom: sőt még bátor vagyok azt is megjegyezni, hogy a parányi egyedekből álló emberiség, a legrégibb idők óta az összetartás, egyletekké alakulás mellett érezte mindig, hogy a tudomány az ő legegységibb fegyvertára, melynek segítségével ő felveheti a természet fel-fellazdoló elemeivel szemben is a küzdelmet, az örökhazsót; s ma már valóban bamulatos az a fegyverbősz, az a tudományos ero, a melylyel rendelkezik bárha működése bizonytalanabb számításokon alapulna is, bárha a természet játékának jobban kötve lenne is, mint a bodrogközi ármentesítő társulat.

Hogy csak egy pár példát hozzak fel, ki hitte volna csak egy évszázaddal ezelőtt is, hogy a felhozott meteorologiai megfigyelésekből bizony lehet következtetni, hogy a Bodrogközön az 1895. évben sok helyen nem szántani, hanem kacsázni fognak. És éppen az a sajnós, bár meg volt adva az intőjel, mégis az igen igen szükséges intézkedések elmaradtak. (Hogy többet ne említsék, a csatornáltóknak a hóvíz megindulása előtti lezaratása. Ennek volt a következeze, hogy idegen, erőszakoskodó hullámok tolokadtak be a más czelra is égetőleg szükséges vízgyűjtő medenczébe, mi által az illetők a maguk belvizét kénytelenek voltak a búza és reepe földeken raktározni el május hó vegeig.)

Avagy, ki hitte volna csak egy pár évtizeddel ezelőtt, hogy a gyöngye, parányi ember összefogdossa az emberi hangokat, megfogja és kedve szerint befogja a villámot, villanyoságot s az összefogott hangokat ezeken csalahatatlan biztonsággal (s a telepeknek megrendelt hivatalos lezarása után), avatlatlan fülektől

is menten, biztosan és pillanat alatt közvetíti, mint rendeleteket. (Mégis egyes helyekre orakülönbözettel jelennek azok meg, mert előbb Pontiusától Pilátusig vándorolnak, mert a késedelem talán javára lehet a különben soha kifogás alá nem eső és felül nem bírait műszaki tervezetnek. Tudommal ugyanis a szabályozótársulatnál bíráló-bizottság nincs, ha ugyan el nem fogadjuk annak magát a választmányt. De ez esetben talán mégis czélszerű lenne, ha oly fontos tényeknél, mint p. o. a tavaszi árvizek lebecsátása, mely műszaki tervezet nélkül nem történhetik, az egész terjedelmében a nagy közönségnek is idejében tudomására jutna. Mely cselekmény által a kedélyek, míg egyrészt nyugodtan szenvednék a megmasíthatatlan vézetet, másrészt a közönség is ismervén azt indokolásaival, annak, ha netalán hiányai lennének is, könnyebben lenne helyrepoltható, kiigazítható.)

Ilyen és több, ehhez hasonló erkölcsi és tudományos fegyverek birtokában aztán, én is hiszem, hogy meg lehetett küzdeni az olykor olykor ellene törő elemekkel a bodrogközi szabályozótársulatnak is s én is bízom és hiszem, hogy meg fog küzdeni.

Csakhogy ez a hit és bizodalom az optimizmus és pessimizmus bennünk levő mértéke szerint, nagyon relativ. Én pl. már egy kiesít — hogy úgy mondjam — sötétebb színben látom a bodrogközi viszonyokat, mint a méltóságos gróf úr, a ki csaknem minden tekintetben örvendetes javulást jelez a folyó évben, a Régebbiekhez, pl. az 1888. évhez viszonyítva. De talán ezen nézete azon csalahatatlannak látszó tételén, vagyis társulatunk t. főmérnökének 1889. évben benyújtott véleményén alapul, melyben a bodrogközi 1888. évi árviz epochálisnak volt nevezve? Hát, méltóztassanak megengedni, de én — egyeni véleményem szerint — bár tisztelem s minden tekintetben a legkitünőbb hivatalnokok egyikének tartom a t. társulati főmérnök urat, sem őt, sem pedig véleményét csalahatatlannak nem tekinthetem. Mert bár igaz, hogy a természetben ugrás nem

TÁRCSA.

A házasság a rómaiaknál.

— A Sátoralja eredeti tárczája. —

(Folytatás.)

E szertartás elvégzése után a menyasszonynak haja egy dárdránk hegyével elvaszatlatott. Ezt többféle okból teheték a rómaiak. Vagy azért, hogy megjósolják, hogy a szül-ere elég erős lesz; vagy azért, mert a dárda Junó zenteszköze volt; vagy végre, hogy ezáltal a szabin nők elrablásának emlékét visszaidézzék.¹

¹ A dárda harci eszköz, tehát az erőt is jelképezte.

² Ebben az esetben az jelképezte, hogy Junó legalábbis, eszköze által van képviselve.

³ A szabin nők elrablásának az a története, hogy mikor Romulus Róma városát megalapította, hogy ököre is szert tegyenek, rendezett egy nagy játéknappelyt, erre meghívta a szomszéd népeket is nejeikkel s loányikkal együtt. S megparancsolta Róma férfainak, hogy az ünnepélyen minden férfi taboljon megadónk az öt idegenek körül. Így kerülték a szabin nők a rómaiakhoz. Ezert a szabinok habortól viseltek a rómaiak ellen s a szabin nők voltak azok, kik kibékítették férjeiket a római férfiakkal. S letelepedtek a Junó férfiak is 1.5. században.

A haj-vasztás után megkösörözték a menyasszonyt és gyapjából készült övvel körülvették. Az övet a völgyeny a menyegzői összegyülekezés előtt feloldotta. Ugyanezt tette hallgatagon és megérintve (!) is a menyasszonyt. E szertartásból kifolyólag lett a rómaiaknál közkeletűvé e mondás: az övet feloldja a völgyeny, mielőtt a menyasszony hajadonságát megsértene.

Felöltöztették a menyasszonyt a szabályszerű alsó szoknyába is,⁴ olyanba, amiazt legelőször Cajo Caecilia készített. S végre beborították a menyasszonyt a flammával is. (Valószínűleg valami fátyszerű ruhadarab lehetett ez. A szó eredetétől valami olyasmit is lehet kimagyarázni, hogy ez a szemérmertességet is jelképezhette.)

Az így felkészített hajadont az anyának, vagy a legközelebb álló női rokonnak kebléről — forma szerint — elrabolták. E formáságnak ismét többféle jelentése lehet. Jelképezheti azt is, hogy a menyasszony szemérmertességnek tünjék fel, ki jószándából nem könnyen megy a férfi halatnába; de gyakorolhatták annak jelképezésére is, hogy pláne erőszakkal férjhez menni akaróknak ne látszók;

⁴ A szab. szert. alsó szoknya (tunica recto) úgy volt szövve, hogy a fonalazásuk mintegy egyenes folytatását képeztek a felső ruhának, nem pedig keresztben, mint a hogy a középsőn vezették a szájak.

vagy végre azért is, hogy ezáltal a szabin nők elrablása nyersen újólag jelképes kifejezés.

E szertartások elvégzése után a menyasszony este a völgyeny házához elvezetettvén — lak-helyet cserélt. Harom ifjú — kiknek még atyja is, anyja is él, kiket Paranympárnak neveztek — vezette, illetve kísérte el a menyasszonyt. Ezek közül egy szövértneket, vagy lakodalmi szurok-fenyő fáilyát tartott kezében; a másik kettő pedig menyegzői takarót.

Ezenkívül kísérték a menyasszonyt: pap, leányok — guszalyival és orsóval kezükben, mint a nő munkáinak jeleivel. A rómaiak feleségei ugyanis nem voltak kötelezve semmi más munkára, mint gyapjóneműek készítésére. Livianus (l. c. 57. p.) olvas-hatjuk, hogy ezt teljesítették a legelőkelőbb nők is.

A „völgyenyés” házhoz a rokonok, szomszédok, barátok nagy számmal gyűltek össze menyegzői ünnepélyre; s természetesen azok is jelen voltak itt, kik a házasságtkötésnél hivatalos kötelességet teljesítének.⁵

⁵ Ma is a legtöbb helyen este viszik el a menyasszonyt a „völgyenyés” házhoz a vőlejek és nyoszolyó lányok kíséretében. A pompa ma már mulófelében van; míg megvolt, vagy hol még megvan, hasonlít sokban az itt leírtakhoz.

⁶ Ezeknek megjelének ma a násznagyok és nyoszolyó-asszonyok.

gyógyeszerére, hogy „még mozog, három ízben viaszatárték és a már teljesen holt Ullmann utóból és újból végigverték. Az állati kegyetlenséggel végrehajtott tett után Kassaiak éppen a bűnjelüket is szolgáló karók eltakarításán fáradoztak, midőn a gyorsan ott termelt csendőr járőr által meglepettek és letartóztatottak. Kassai és Horváth tettenek bünbánólag bősmerék. A törvényszéki hulla vizsgálta és hó 15-én tartatott meg a helyszínen. Kassait és Horváthot a kir. ügyészségnek szolgáltatásait a sárospataki derék csendőrs.

— E hó 16-án herceg Windisch-Grätz Lajos kis fia Vég-Ardó és Sárospatak között 180 frtos arany óráját elvesztette; a becsületlen megtalálók a közhírré tétel dacára is — eddig még nem jelentkezett.

— A Zemplén csanálói leánygyilkosság. Lapunk múlt számának zártakor vettük zempléni csanálói tudósítónktól annak a borzasztó gyilkosságnak hírt, melyben az anya mint gyilkos, a leány mint meggyilkolt — szerepelnek. Hogy az anya örültségi rohamban követta el borzasztó tettet, a hullaboncolás is bebizonyította. Most e rejtélyes gyilkosság történetét már nem közöljük, mivel a t. olvasóközönség részint a fővárosi lapokból, részint a „Zemplén”-ből, (hol a valószínűleg megfelelően volt közölve) értesült róla. Csak annyit közlünk még ezzel összefüggésben, hogy a gyilkos anya öngyilkosságát is követett el, Holttestét két nappal a gyilkosság után. Gesztelynél a Hernád völgyéig fogták ki a Gesztelyben temették el. Ez az utolsó mozzanata a falusi drámanak.

— Ipartestületi rész gyűlés. Folyó évi július hó 15-én 7 órakor az ipartestület elnöksége összehívta az iparosokédek képviselőit. Összeültek hús-an. Az összejövetel főtárgya a szervezendő ipartestületi betegsegélyező pénztár alap- szabály bemutatása volt. Az a miniszteri rendelet értelmében felolvasottatott a ügyszólván a hozzá nem értés az egyhangú elfogadást vonta maga után, elannyira, hogy egy nagy jelentőségű kérdésben, a mely abból állott, hogy a vidékre kimenő segéd, ha ott véletlenül megbetegszik, a betegségét igazoló bizonylatot a saját költségén tartozik a kezelőorvostól kivenni — saját érdekeivel ellenkezőleg határozott. Ugyanis az eredeti szöveghez módosítás adatott be, mely így szólt: „azon segéd, ki vidéken dolgozva megbetegszik az ott közelben levő orvos által, egy a munkáltatás megkezdése és bejelentése napján az ipartestület betegsegélyező pénztára által kiállítandó kezelhetési igazolvány alapján a pénztár terhére kezelhető s ennek megtörténte, vagyis igazolási bizonylata a kezelőorvos által díjmentesen, vagy a pénztár általi megtörténte igényelhető.” Indoklását ezen módosítás abban lelji, hogy a vidéken dolgozó segédnek sok esetben még a fenntartási költséggel sem szokott rendelkezni, a munkáltató főnök időközönként kiki látogat ugyan, de pénzt eshetőségekre nem szokott hagyni a munkásnál; de megtörténhetik, hogy az orvos egy idegen munkást utólagos fizetéssel kezelni vonakodik vagy ellenségesen a beteg segéd — föltéve, ha bír — vándorozzon Ujhelybe (a meddig perze ki is dülhet), a hol majd aztán ellátják a szükséges gyógyszerekkel, ez annyira a munkások érdeke és egészségének biztosítása, hogy még a rozskarat sem magyarázhat belőle más. A kérdés szavazás

alá bocsátatván, az alapzabály eredeti szövege mellett felállással, míg a módosítás mellett üve maradtál szavaztak és 16 felállással a módosítás elvettették. — Bizony ez legjobban tanúskodik a mellett, hogy a munkások nagy része még ma sem tudja, nem érti saját érdekének, jogainak fogva is, előmozdítását: s így a még gondolkozni tudókat is gondolkodóba ejti: vajjon érdemes ily egyéneknek az érdekeiért küzdeni. Valóban csak a humánus érzés és felebarátai kötelesség mély felfogása az, ha ezek után még tovább is küzdenek egyesek nehéz kitértással. No de reméljük, hogy a mi sikerült Sárospatakban, az nem fog sikerülni a s-a-ujhelyi ipartestületnek; mert tekintve a kerületi pénztár kerületének nehézkes szervezetét s költséges voltát s továbbá azt, hogy Ujhely a kerület központja, a mely önmagát (a s-a-ujhelyi ipartestületi pénztár életbe lépése után, ha életbe lép) fenntartani nem lesz képes, mert a befolyó csekély összeget meg fogja emésztani a kezelés költsége s így azok a szegényorsói munkások, a kik még kevesebb keresettel bírnak, az idő és munka viszontagságának kitöve vannak, elannyira, hogy a majd nyújtandó segély meghalására lesz elég, de nem üdülés és egészség visszanyerésére. Már pedig uraim az 1891. XIV. t. cz. minderről kellően gondoskodni, csak ki kell fejteni s ez nem kiváltság s felebarátai kötelesség tekintet nélkül; nemcsak ipari, de az összes munkások egészségét ügyét előmozdítani. Erre azt felelhetnénk, hogy ha nem képesek segélyezni, olvadjon be egy más pénztárba vagy oszljon fel ez a vég szomorú, mert a segélyezés bizonyos időre megszűnik az esetben s továbbá a munkások új tagkönyv kell, holott ennek az árán 2 héti önmaga és családja egészségét biztosíthatja s így megint csak a munkások rövidülnek. De bizony a feleltes hatóságok körültekintésében, akik nem is fogják engedni, hogy egy ily humánus intézmény tengődjön, hanem oda fognak hatni, hogy az erő, a pénz és a segélyezés tömörítve, a maga valójában fejtesse ki vele a közegészség, hazánk és munkásai javára.

d — a —.

CSARNOK.

Zenétörténeti hangverseny.

A lapunkban jelzett zenétörténeti hangverseny f. hó 14-én S-a- Ujhelyben, a városi színházban csakugyan megtartott. *Kállai Gy.* zeneiskolai igazgató, meghálálhatatlan munkát végez, midőn nemzetünk régi dalait felkutatja s azt a nemzetnek bemutatja. Ez alkalommal a szabadságharczi dalokat és indulókat mutatta be — művésztársainak: *Kuliflay Izabella*, zongoranövésznének, *Bárdosi Irén* hangverseny-énekesnőnek és *Váradi Sándor* operaházi énekesnek — közreműködésével. A hangverseny erkölcsi tekintetben a legsikerültebbnek mondható; anyagi tekintetben azonban nem volt valami fényes az eredmény. Ennek természetes oka a közönség részéről tapasztalt nagymérvű közönyösség. Ez a

közönyösség igazán csodálni való és nem tudjuk érteni sem! Mert a legnagyobb mérvű érdeklődést megérdemli Káldinak e vállalkozása, amennyiben ő tulajdonképpen a magyar nemzeti genius ápolásán fáradozik. Amit a történelem nem tud megmagyarázni nekünk, azt híven tükrözi vissza a régi dal. És valóságos a legszebb és legsikerültebb reprodukcióit élvezték f. hó 14-én a szabadságharczi daloknak s nemzetünk azon kori érzelmeinek és gondolkodásának. „Az Árpád fája”, „A háromszínű zászló”, „A tűzér temetés”, meg a többi is mind — egy-egy műdalnak is beillenek, amellyel, hogy a hamisítatlan magyar költészetet is élveztetik velünk s eklatáns módon bizonyítják be, hogy minden kor eseménye milyen hatással van a nemzet gondolkodására, érzelmvilágára. De nemcsak Káldi iránt kell elismeréssel adoznunk, hanem tartozunk ezzel művésztársainak is. *Kuliflay Izabella*, a kedvezően ismert zeneszerzőnő oly ügyes technikával adta elő a műsor zongoradarabjait, amely nemcsak a tapost érdemelte ki, hanem valósággal bámulatunkat is. *Bárdosi Irén* is kellemes jelenség; igazi hangversenyénekesnő — kellemes hanggal, érthető, tiszta szótárogással s ami legnagyobb dicséretére válik: igazi érzéssel. *Váradi Sándor* is szép basszus-bariton hangjával sok élvezetet nyújtott: de már nála az átérés és melegség nem volt meg oly mértékben, mint *Bárdosi Irén*ben. Mi a magunk részéről a legnagyobb elismeréssel adozunk a művésztársaságnak, hogy vidékünket is részleteti a legkellemesebb és mindenestre tudományos értékű — élvezetben. Epen mert mi így éreztük, megbortánczossal olvastuk a „Zemplén” nagyon, de nagyon rövid, fitymáló tudósítását a zenetörténelmi első hangversenyről. Az már alig kvalifikálható eljárás egy szerkesztőség részéről, hogy egy ily tudományos értékű hangversenyről így referál: „mint halljuk . . . stb.” Eppen úgy esik nekünk ezt olvasnunk, mint egy pár évvel ezelőtt azt a referációt, melyben a zempléni megyei függetlenségi párt Ujhelyben tartott alakuló gyűléséről számolt be, amely referációját ugyanis a „Zemplén” így kezdte: „mint olvassuk az „Egyetértés”-ből . . . stb. Egy Ujhelyben megjelenő Zempléni megye érdekeit képviselő (?) lap Ujhelyben történő dolgokról így számol be a nagy közönségnek!! Sic!!! — Mire való hát az a hír, ha nem a közügyet szolgálja — személy és tárgyvalogatás nélkül önzellenül?! Abban a lapban, amelyben sok kimerítő ismertetést vagyunk könyvtelenek olvasni, igen szívesen látnánk ilyen irónyi tárgyias ismertetéseket is. — De másrésről nem tudjuk okát tudni annak sem, hogy miért akarta e műlévettől a főszerkesztő ur megfosztani a közönséget, azon kellően el nem ítéltel rendelkezésével, hogy Káldynak az estélyi megtartására az engedély megadását indok nélkül megtagadta s ezáltal szembe helyezte magát a nagymérvűségű vezérminiszter ily rendeletével, ki — tudunkkal — Káldyt kiküldte a magyar zene és dal kultúrájára. Szerencse azonban, hogy van a főszerkesztő úrnak oly feleltes hatósága,* aki az illeténi rendelet alá oda írja: „Sutor ne ultra crepidas.”

* Zempléni megye ügyvédje, ki az alispán úr távollétében az alispáni jogokat élvezti s annak kötelességeit teljesíti. Szerk.

idősnak (Repotia) nevezték. Nálunk is a legtöbb vidéken hívők e szokás és Hónisznek nevezik.

Végre az új asszony — mindezek után — feleségi szabadságát nagy nehezen kinyerve, a férjnek házában az istenos kötelességeket teljesíti.

d) Az elválás. A házasság általi összekelésnek természetesen folyománya az elválás. Az elválás halál általi és halálon kívüli. Megvolt mind a kettő a rómaiaknál is. A halálon kívüli elválásokat felmondásnak nevezték. A felmondásnak kifejezése ez volt: a te javaidat nem álek. Azonban az elválás alkalmával mind a férj, mind a nő — pénzbírsággal sújtattak.

Ha az elválás a férfi indította meg, elküldésnek, ha pedig a nő, elhagyásnak nevezték.

Az elválásnak megindítása — a legelső törvény szerint — kizárólag a férjnek volt megengedve a következő esetekben:

- ha a nő varázsitalt használt, hogy gyermeke legyen;
- ha másnak a gyermekét sajátjával tulajdonította el (ez nem törvényszerű össze az örökbe fogadással);
- ha a nő házasságtörést követett el;
- ha a férj tudtán kívül bort ivott (részeskedett).

A vallási okokat bizonyos törvényes formák megtartása és alkalmazása mellett megvizsgálták s csak úgy történetelt meg az elválás, még pedig nemcsak

szűkebb, hogy úgy mondjuk, magánkörben, hanem Róma felette nagy számú gyülekezete előtt is.

A hozományt sok esetben visszaadta a férj a nőnek, kivált ha az elválás a nőnek öntudatos hibáján kívül történt. A megtörtént elválás után a házassági táblákat összetörték.

Az elválás alkalmával bizonyos szavakat is alkalmaztak. Ilyenek voltak: „Légy ura saját ügyeidnek!” — vagy: „Szedd össze holmidat s menj, takarodj ki!” S ennek már jele is volt, az midőn a férj a nőtől a kulesokat elvette. (A házasság megkötésénél — mint láttuk — fontos volt a kulesátadás.)

Mint fentebb említett, ha az elválás a nő hibáján kívül történt a hozományt a férj sőtellenül visszaadta a nőnek: ellenségesen az egyes gyermekek részére 1/2 rész a hozomány felét visszatartott. Ha azonban a nő házasságtörést követett el, a hozománynak 1/3-át és a menyegző előtti ajándékokat a férj visszatartotta — még abban az esetben is, ha gyermekek nem voltak.

Imo a házasság megkötésének szertartása a rómaiaknál.

Kitűnik e rövid áttekintésből is, hogy náluk a házasság megkötése inkább „polgári”, mint „egyházi” volt. Erre vall a szerződés csinálás, a polgári tanúk jelenlétének szükségessége, sőt a házasság 3 fajtája is. Mert pl. az ú. n. *könyves* és *erdek* vagy színes házasság főként állami és nemzet-

gazdasági szempontból volt megköthető. S mind-ezokról állami törvények intézkedtek.

A könyves házasság — a vagyontalannak totte lehetővé, hogy később is, midőn talán már megkereste a férfit az élt fenntartására szükséges javakat, szive szerint házasulhasson. Az érdek, vagy színes házasság pedig — az örökösödés szempontjából kötöttet főként s a házastársaknak egymás iránt valami nagyobb s szorosabb kötelességeik nem voltak.

Végre a válás is a mellett bizonyít, hogy a rómaiaknál kiválólag polgári természetű volt a házasság. Mindemellett is azonban a vallásnak is, (mert a szertartások már e körbe tartoznak) nagy tér és szerintünk nagy fontosság tulajdonított.

Végezetre az is bizonyos e rövid áttekintésből, hogy a mi népünknek sok lakodalmi szertartása, szokása — római pogány maradvány, amit bizony — nem tudom én — nem jobb volna-e kiirtani; s ha jelképezésre van szüksége a népek, keresztényi jelképeket alkalmazni. Bár, ha szerelem képezi alapját a házassagnak — úgy hiszem — boldogító az jelkép és szertartás nélkül is.

Hogy azonban így van-e valósággal, azok mondhatják meg, akik már kóstolták, vagy kóstolják. A kik pedig kételkednek, próbálják meg.

(Vége)

Réz László.

Művész-estély Erdőbényén.

Csak akarni kell — és megteremthető sok minden. Bizonyoság erre Erdőbénye gyógyforrása. Sok éven át pangott; alig ismerte valaki s aki ismerte is, nem igen kívánczolt oda, mert sem kézelmet, sem kellemes szórakozást nem talált. — Hogy ma mi Erdőbénye, azt fényesen hirdeti az a nagy fürdőző közönség, mely évről-évre szaporodik. — Egy legközelebbi alkalommal beszámolunk az erdőbényei gyógyfürdő leírásával is megénk közönségnek; most azonban csak azzal a művész-estélyvel fogunk foglalkozni tudósítónk rövid referenciáján alapján, mely ott f. hó 14 én tartatott. Ez a művész-estély is annak bizonyossága, hogy mily kitűnően van gondozva megyénk e híres neves egyetlen gyógyfürdője.

A fürdő-igazgatóság minden lehetőt megtenni óhajtott arra nézve, hogy a közönség igénye teljesen kielégíttessék, egy művész estély rendezését határozta el és sikerült megnyernie Zilahiné Sing-

hofer Vilma operaeánakesnőt, Zilahi Gyula nemzeti színház tagját és Gaál Pál budapesti zenetanárt, zongoraművészt.

A fürdő igazgatóság részéről ez nagyon szerencsős ötlet volt: előnyére volt a fürdő mindhárom tényezőjének: közönségnek, igazgatóságnak és a fürdő hírnevének. A közönség kellemes élvezetben részesült: az igazgatóság előnye abban állt, hogy az estély emelte a fürdő jóvedelmét; a jó hírnővre pedig hogy mily befolyással volt, arra nézve elég csak annyit megemlítenünk, hogy nemcsak Zemplénből, de a szomszédos megyékből is nagyon sokan keresték fel ez alkalomból az erdőbényei fürdőt.

De, mint tudósítónk jelzi, nem bánták meg, kik csak a művész-estély kedvéért rándultak is el a kies fekvésű fürdőbe, mert a közreműködők művészetükkel nemcsak magukkal ragadták a szákra tethető halgatóságot, de azok mindannyian egy kellemes, gyönyörteljes és feledhetetlen estély emlékét vitték magukkal.

Igen, felejthetetlen egy estély volt az a 14-iki,

mert a Singhofer Vilma kellemes, szívhez szóló hangja, művészi előadása; a Zilahi Gyula zseniális művészete, mely könyre és kaczajra fakasztja a hallgatót monologjaival; s végre a Gaál Pál bravúros zongorajátéka — nem oly hamar vesz ki az emlékezetből. Olyan egy ily estének hatása, mint az édes csóké...

A hivatalos program meg lett toldva is. Zilahiek, Abonyi Gyula és neje társaságában jött Keczeri Irént, a nemzeti színház tagját is hallani óhajította a közönség. Engedett a közönségnek s nagy hatással adta elő Makay Emil „Első szerep” cz. monológját.

E kitűnően sikerült estély első sorban a fürdő tekintélyes és hírneves orvosának, Kun Zoltán drnak érdeme, ki sem időt, sem fáradságot nem ismer annak az ügynek érdekében, amelyet magára vállalt. Az estély sikerének biztosításában erős segítője volt — mint közlik velünk — Rozs Gyula, a fürdő régi főrzvendége.

Az hiszszük fáradságuk szép jutalmat talált az est fényes sikerében. Ugy legyen.

H i r d e t é s e k.

A t. cz. biztosító közönség szives figyelmébe!

Miután alóírott a már oly nagy és jó hírnevének örvendő „Országos magyar kölcsön biztosító szövetkezet” s. a.-ujhelyi főügynökségének vezetésével meg lettem bízva, van szerencsém a t. biztosító közönség szives tudomására hozni, hogy a

főügynökség irodáját

helyben a főuteza sarkán Petőfi-utca 500. számú Rieder főle házban levő „Első s. a.-ujhelyi zalogház” helyiségében rendeztem be, amiért is azon kellemes helyzetben vagyok, hogy tűz- és jégkár elleni biztosításokat mindenkör, eddig még nem ösmert olesó díj-fizetéssel, eszközölhetek.

Az „Országos magyar kölcsönös biztosító szövetkezet”-nek a biztosító és a kárt szenvedett felekkel szemben való elősmert előzékeny, gyors- és korrekt eljárása remelmem engedi, hogy ugy a t. gazdálkodó, mint háztulajdonosok és egyáltalában a t. biztosító közönség, már saját anyagi érdekeiben is, de azért is, mert ez által egy tisztán a biztosító felek érdekeit előmozdító hazai intézetet támogat, adandó alkalmommal takarmány, épület és ingóságok biztosítási ajánlataival szerencsésíttetni szives lesz.

Mindenféle felvilágosítással készséggel szolgálók. — Egyszersmind kérem Zemplénmegye területén lakó azon t. urakat, kik e biztosító szövetkezet ügynökségét elfogadni hajlandók, hogy ez iránti szándékukat alóírottal tudatni sziveskedjenek

A t. közönség szives támogatását kérve

S. a.-Ujhely, 1895. július hó 13.

Teljes tisztelettel

Reichard Ármin,

az „Országos magyar kölcsönös biztosító szövetkezet” s. a.-ujhelyi főügynökségének vezetője.

2-3

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek szives tudomására juttatni, hogy Szöllösy Sándor ur 18 év óta fennálló jóhírnevű üveg, porcellán, tükör, lámpa, china-ezüst, majolika disztárgyak- és konyha-eszközökből álló üzletét mai napon átvettem és azt

Wächter Gyula

törvényszékiileg bejegyzett czég alatt a mai kor igényeinek megfelelőleg ottanon felszereltem és tovább vezetni fogom.

A midőn tisztelettel kérem elődöm iránt tanusított bizalmat ream is átruházni, biztosíthatom t. czímet, hogy előzékenység és legpontosabb kiszolgálás által igyekezni fogok azt a nagyérdemű közönségtől kiérdemelni.

Szives látogatása és partfogásáért esedezve, maradok a nagyérdemű közönségnek

kész szolgálja

Wächter Gyula,

S. a.-Ujhely Wekerle tér
a »Vörös ökör» épületében.

2-3

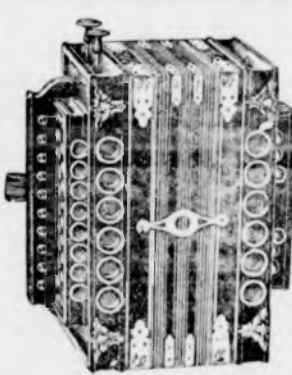
Legújabb! Legújabb!

INTONA

Elpusztíthatatlan aczélnegyekkel változtatható érc-játéklapokkal és korlátlan másorral.

Ezen új találmány hangszereit minden előzetes tanulmány és remélvesség nélkül, csak meg vásárolva szerinti zeneadarként lehet játszani. Ár 12 ft, a kőlapok darabja 30 kr. Megrendelesek az első előleges bevétele mellett vagy utóvételei teljesítéssel.

„Columbus” fej megújított az előlapi pántozást és erősméret, erős és csengő hangot avertikó által. Minden verőre bárki rehaubátja és mindenkör le is huzalja, Solómon jüstán el. Ár a verőlapokkal az utóbbiak minőségére szerint 1.50, 2 ft 2.50, 3 ft 3.50, 4 ft. Külön a »Columbus» verője párja 1 ft.

HARMONIKA

Magyar

legkötetőbb hangokkal.

3 főt kezdve 4-5-6-7-8-10-12-14-16-18-20-22-24-26-28-30-32-34-36-38-40-42-44-46-48-50-52-54-56-58-60-62-64-66-68-70-72-74-76-78-80-82-84-86-88-90-92-94-96-98-100

Különlegességként aczélnegyekkel hangszerekkel hangszerekkel

Legújabbban megjelent

Magyar

harmonika-iskola

Magyar

Magyar

Magyar

Magyar

a) egy vagy kétsoros harmonikához (30 legzebb zeneadarkal), melynek segítségével minden előzetes tanulmány nélkül a harmonika játéka egy fél óra alatt művelni megtanulható. Az egytörős harmonika-iskola ár 1 ft, a kétsoros harmonika-iskola ár 2 ft, mely össeg leköltésére után bérmentve küldjük.

Képes árjegyzék: a) harmonikáról; b) mechanikai zenelő művek, ról és zenelő disztárgyakról; c) minden egyéb hangszerekről- és hurokról külön kiadásban ingyen és bérmentve küldjük.

Írások pontosan teljesíttetnek.

Ócska hangszerek becserelettnek. 20-20